...vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

...daily except Saturdays, ...days and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

...—YEAR XXVI. Cena lista je $6.00 | Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | Chicago, Ill., petek, 2. junija (June 2), 1933. | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 107

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

...ogo važnih sklepov pred ...ključkom konvencije

...voljno 20-letno zavarovanje na temelju American ...xperience lestvice. Ugodnosti za one bivše člane, ki ...bili črtani iz jednote zaradi brezposelnosti, če ho...jo priti nazaj. Resolucija glede socialnega zavaro...nja

...a redna konvencija SN... ...h koncu. Zaključena je ...e danes, ako delegatje ...jo zborovanje zvečer. ...e ni bilo večerne seje; ...nja je bila preklicana.

...k za pravila je skončal ...delo v četrtek popoldne; ...ijski odsek je tudi na isti ...najsti) seji predložil ... resolucije; odseki za ... in pritožbe, za ustanove ...likacije ter za plače so ... zaključili svoje posle. ...k za pregledovanje po... ...gl. odbornikov ima še ...oročil.

...encija je v četrtek veli...dila. Sprejela je pre...čene pravil z mnogimi ...mbami brez posebnih de... ...a primer dolgi členi gle...likodnine, odpravnine, ..., potrebnih stroškov, ...ča in prestopkov ter ...o bili sprejeti brez raz...

...dninska podpora je pre...cirana; najvišje vsote ...ine so odslej $600. Od...a se v bodoče izplačuje ...kih dobah.

...č debate je bilo okoli ...člena pasivnosti, v kate...ločena izplačila pogreb...škov za umrlimi pasiv...ni po članski dobi.

...ta je bila tudi resoluci... ...ložena po odseku za ... glede onih bivših ča... ...so bili zaradi brezposel...er niso mogli plačevati ...ta, črtani iz jednote od ...rja 1932. Ti člani lah...topijo nazaj pod nekimi ...ki so navedeni v resolu... ... ugodnosti veljajo do 31. ...a 1933, toda gl. odbor ...daljšati dobo, če bo tre...

...na razprava je bila tu... ...člena glede dvajsetlet...avarovanja na podlagi ... American Experience, ...članom to ugodnost, da ...nabira rezerva, iz kate...določenem času lahko iz... ... za asesment za smrt...klad. To zavarovanje je ...ljno za vsakega člana, ...veljavo 1. julija t. l. in ...jveč ugodnosti mladim ... Obenem je bilo sprije...etno zavarovanje po ...n Experience Table za ...ne.

... za ustanove in publi...je predložil resolucijo ...dnotine tiskarne, ki je ...ejeta. Resolucija se ba...arsko unijo, katere ča...lavci v jednotini tiskar...

...encija je sprejela slede...cije, ki jih je predložil ...ski odsek:

...cialno zavarovanje in ...v sklepov kontinentalne...resa v Washingtonu.

...žanje obrestne mere od ...članom na posestva in ... domovom (dvoranam) ...odstotkov letno.

...daljnje sodelovanje z ...ansko bratsko federa...

...ružitev naprednih jednot ... Predlog, da se izvoli ... združitveni odbor, je ...

...itev atletike med člani ... poslujočih društev in ...r sme izdati letno do ...atletiko.

... za plače je predložil ...lestvico plač za name... ... gl. uradu. Lestvica je ...ejeta brez debate in ve... ... julija do prve seje gl. ...ko bo odbor lahko re...vidiral lestvico, če bo potrebno. Maksimalna tedenska plača za nameščence je $33.

Domač drobiž

Razno iz Minnesote

Hibbing. — V grocerijo Petra Jericha so 27. maja vlomili tatovi in odnesli blaga v vrednosti $60 in $10 v gotovini. Tatovi so razbili okno v ozadju poslopja in tako prišli v trgovino. — Petletnega M. Malaneviča je zadel truk, katerega je vozil Jalmar Maki, ko se je deček igral na cesti v bližini svojega doma. Dečka so odpeljali v Rood bolnišnico, toda poškodbe niso nevarne in bo okreval. — Poročno dovoljenje sta dobila Fabjan Vukonič in Mildred Jankovič, oba iz Chisholma.

Aurora. — Zadnjo nedeljo je v dolbini Millerjevega rudnika, ki je napolnjena z vodo, utonil 12-letni Thomas Kranatz. Thomas in njegov mlajši brat sta stala na hlodu, ki je plaval po vodi, ko je prvi izgubil ravnotežje in padel v vodo. Pokojni deček zapušča tukaj starše, štiri brate in dve sestri.

Ely. — Stopetdeset vlagateljev propadle slovenske First State banke se je udeležilo zborovanja, na katerem so razpravljali o zadevah te institucije.

Dva nova grobova

Cleveland. — Za posledicami operacije na slepiču je umrl 15-letni Joseph Ogrin. Tukaj zapušča starše, tri brate in dve sestri. Dalje je umrla po dolgi bolezni Mary Lavrič, rojena Dremel, stara 40 let. Doma je bila iz Velike Ilove gore, fara Kopaj. V Clevelandu je bivala 23 let. Tu zapušča soproga, tri hčere, enega sina in veliko sorodnikov, v starem kraju pa očeta in enega brata. — Joseph Tekavčič si je zlomil roko. V kliniki Five Points je dobil prvo pomoč, nakar je bil odpeljan na svoj dom, kjer se sedaj zdravi. Težke poškodbe je dobil 13-letni Robert Blatnik, ko je skočil s porča svojega stanovanja in priletel na železno ograjo. Deček je bil odpeljan v Lakeside bolnišnico in zdravniki upajo, da bo okreval.

Predloga za zaposlitev poražena

Madison, Wis. — Senatna zbornica je zavrgla predlogo Walterja Polakowskija, socialističnega poslanca iz Milwaukeeja, ki je določala, da sme država prevzeti zaprte tovarne in v njih zaposliti brezposelne. Predlogo so porazili demokrati, ki kontrolirajo obe zbornici. Za predlogo so bili tudi lafolletovci.

Sijajna zmaga!

St. Louis, Mo. — Petnajsto delavcev pri R. E. Funsten kompaniji se je vrnilo na delo s povišanjem plače za 100%. Ko je izbruhnila stavka zbiralcev lešnikov, je župan prevzel mesto posredovatelja in stavkarjem, večinoma zamorci, prisodil povišanje za sto odstotkov. Kljub temu bodo v bodoče zaslužili le $3.50 do $6 na teden! Ob tej plači bodo seveda živeli kraljevsko . . .

Padec vladnih dohodkov od pijače

Ottawa, Kanada. — V zadnjih dveh letih so vladni dohodki od pijače padli za eno tretjino. Leta 1930 so province prejele od prodajanja pijač $33,820,804, lansko leto pa $21,957,438; zvezna vlada pa v istem času $59,595,570, lansko leto pa le $22,325,438.

Razorožitvena pogajanja v Ženevi prekinjena

Voditelji razorožitvene konference so se odločili za dolge počitnice, da tako končajo zastoj

Ženeva, 1. jun. — Razorožitvena konferenca je včeraj sprejela sklep, da prekine diskuzije in pogajanja in odide na počitnice, ki naj trajajo najmanj mesec dni, v pričakovanju, da bodo politična pogajanja, katere vodijo razne države, zlomile zastoj, ki je nastal na razorožitveni konferenci v zvezi z reševanjem številnih vitalnih problemov.

Vodilni komitej konference je na svoji seji, ki je trajala tri ure, prišel do zaključka, da ne morejo nadaljnje diskuzije prinesti nikakega rezultata in so zaradi tega nepotrebne. Glavne aktivnosti je treba suspendirati, predsedniku konference, Hendersonu, pa naj se poveri naloga, da pozove delegate na konferenco, ki se ponovno otvori 27. junija ali kasneje.

Vodilni komitej razorožitvene konference bo v teku počitnic skušal spraviti v soglasje nekatere določbe britskega razorožitvenega načrta, katerega je odobrila ameriška vlada, nakar bo vso stvar ponovno predložil konferenci. Glavne provizije britskega načrta se nanašajo na razorožitev in varnost pred invazijo po napadalni državi.

Pohabljeni veterani pognani na cesto

Hot Springs, S. D. — Eden slučaj Rooseveltove ekonomije nanašajoč se na veterane, je tukajšnji Battle Creek sanatorij. Na cesto je bilo vrženih 320 bolnikov-veteranov. Mnogi teh so v žalostnem položaju — nekateri slepi, drugi pohabljeni toliko, da niso za drugam kot za bolniško posteljo. Odpuščenih bo še več. Postali bodo breme kamor se že obrnejo — občinskim vladam ali pa miloščinskim organizacijam. Taka ekonomija je dvomljive vrednosti.

Mala ententa za črtanje dolgov

Praga, 1. jun. — Zunanji ministri Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije so na svoji konferenci soglasno sprejeli resolucijo, v kateri urgirajo kompletno črtanje vojnih dolgov.

KONEC VOJNE MED JAPONSKO IN KITAJSKO

Reprezentanti obeh držav podpisali premirje, ki stopi takoj v veljavo. Severni del Kitajske je prišel pod kontrolo Japonske. Pogoji premirja določajo umaknitev kitajskih čet do velikega zidu

Šanghaj, 1. jun. — Japonsko-kitajske sovražnosti, ki so pričele pred dvajsetimi meseci, ko so japonske čete zasedle Mukden v Mandžuriji, so bile včeraj ustavljene, ko je general Hsiung-ping, reprezentant kitajske vlade, podpisal premirje z zastopniki Japonske.

Premirje je bilo podpisano ob 11. dopoldne v uradu japonske paroplovne družbe v Tangku, v pristanišču, ki je 18 milj oddaljeno od Tientsina. General Kotaro Nakamura, reprezentant vrhovnega poveljništva japonske armade, je podpisal premirje v imenu japonske vlade.

Pogoji premirja določajo umaknitev kitajskih čet južno in zapadno od črte, ki se prične pri Lutalju, v bližini potajskega zaliva, in se vleče skozi mesta Yenking, Čangping, Šunji, Tungčov do Siangha. Kitajske čete ne bodo smele prekoračiti črte od juga in zapada v smeri proti velikemu zidu in se morajo vzdržati vseh provokacijskih činov. Japonci so si pridržali pravico do rabe vojaških letal v slučaju, da bi Kitajci kršili določbe premirja.

Wang Čing-wei, kitajski premier, se je snoči vrnil v Nanking s konference, katere se je poleg drugih visokih kitajskih vladnih uradnikov udeležil tudi diktator Kaišek. Na tej konferenci so bili predloženi in odobreni pogoji premirja. Wang Čing-wei je potem podal izjavo, v kateri pravi, da je premirje omejeno na militaristično situacijo, ne na politična vprašanja, in je povsem lokalnega značaja, kajti teritorijalne pravice Kitajske niso ogrožene. Vlada prevzame popolno odgovornost za obstoječo situacijo in se nadeja, da bo ljudstvo odobrilo njeno akcijo.

Mussolinijev načrt kontrole nad industrijami

Vsaka industrija se bo morala na podlagi tega načrta pridružiti eni od trinajstih "korporacij"

Rim, 1. jun. — Drugi korak v smeri državne kontrole ekonomskega življenja in produkcije je bil včeraj podvzet na včerajšnji seji centralnega "korporacijskega" komiteja.

Na tej seji je diktator Mussolini izjavil, da je prišel čas, ki zahteva ustanovitev "korporacij", ki naj bi tvorile člen med delavskimi sindikati in organizacijami delodajalcev. To naj bi bil končni korak v realiziranju korporacijske države v smislu fašističnega programa, ki je bil objavljen pred sedmimi leti.

"Korporacije" bodo po Mussolinijevem načrtu kontrolirale vse ekonomske aktivnosti. Tako na primer bodo imeli vinorejci svojo korporacijo, prav tako tekstilna, jeklarska, stavbna in druge industrije. Korporacija bo člen v verigi raznih faktorjev produkcije in bo reprezentirala interese skupine. Kontrola bo v rokah posebnega komiteja, načelnik komiteja pa bo moral biti član enega ali drugega ministrstva.

Na podlagi komentarjev v fašističnem časopisju bodo korporacije glavni instrument za vzdrževanje večje kontrole nad produkcijo z namenom, da se pospeši razvoj državnega ali narodnega socializma. Te institucije bodo morda zadale smrtni udarec prosti kompeticiji.

Napovedi tehnokratov se uresničujejo

New York. — Howard Scott, vodilni tehnokrat, pravi, da se je v zvezi s kapitalističnim bankrotom uresničilo že devet njih napovedi. Med temi je bančni polom, farmski polom, vladna kontrola biznisa in 20 milijonov brezposelnih do 1934. Glede slednjega je Scott rekel, da najnovejše številke pokazujejo 17,034,000 brezposelnih.

Avstrijska policija vdrla v fašistične urade

Dunaj, 1. jun. — Policija je včeraj vdrla v fašistične urade v vseh avstrijskih mestih z namenom, da dobi evidenco o prevratnih aktivnostih. Rezultat navalov še ni bil objavljen.

Ameriška velika četvorica. (Narisal Jerger.) —Federated Pictures

ČETVEROZVEZA BO PODPISALA MIROVNI PAKT

V nekaterih krogih prevladuje mnenje, da je naperjen proti Združenim državam. Pakt pomeni diplomatični triumf za Mussolinija

Rim, 1. jun. — Premier Mussolini je snoči sklical konferenco članov vrhovnega fašističnega sveta, danes pa bo nastopil pred člani senatne zbornice, kjer bo naznanil, da je bil njegov pakt četverozveze, čigar cilj je odprava vojne nevarnosti za dobo deset let, končno odobren po Veliki Britaniji, Franciji in Nemčiji.

Mussolini je še pozval poslanika Francije in Nemčije na sestanek v Beneški palači, da jih informira, da je Velika Britanija ukinila svojo opozicijo, ko so bile nekatere točke mirovnega pakta revidirane. S tem so bile vse ovire odstranjene in reprezentanti četverozveze so sedaj pripravljeni na podpis pakta. Formalni podpis pakta predvideva velike ceremonije.

Pakt se smatra za velik Mussolinijev diplomatični triumf. Njegov govor, ki ga bo imel na sestanku poslanikov, bo morda najpomembnejši, odkar je na krmilu Italije.

Nekateri politični opazovalci vidijo v paktu organiziranje enotne evropske fronte proti Združenim državam. To pokazuje zlasti četrta točka pakta, ki predvideva koncentrirano akcijo evropskih držav v zvezi s vprašanji skupnih interesov. Pakt ima vse znake političnega sporazuma med evropskimi državami, ki naj služi kot baza tudi za ekonomski sporazum. Evropske države bodo skupno nastopale pri reševanju vprašanj, ki se nanašajo na vojne dolgove, stabilizacijo denarja in carinskih tarif.

Ko je Mussolini pred dvema mesecema objavil svoj mirovni pakt, je izgledalo, da bo izzval eksplozijo v centralni Evropi. Poljska je zagrozila z vojno in z odstopitvijo iz Lige narodov, ker je videla v paktu načrt kontrole nad malimi državami po štirih velesilah. Mala ententa—Češkoslovaška, Jugoslavija in Rumunija — je tudi videla v paktu instrument za revizijo teritorijalnih klavzul v povojnih pogodbah, toda po reviziji pakta je umaknila svojo opozicijo.

Zdravniki žanjejo vihar

Philadelphia, Pa. — Vsled kampanje zdravniške zveze proti socializiranju medicine in njih zahteve, da lekarnarji ne dajo zdravil na že rabljene preskripcije, ampak le na nove, je socialistična stranka sklicala sestanek vseh unij in drugih delavskih organizacij proti tej zdravniški kampanji. Namen sestanka je formuliranje programa za socializiranje medicine potom države in z ustanovitvijo zdravstvene zadruge.

Velik poset svetovne razstave

Chicago. — Nad 130,000 oseb je posetilo svetovno razstavo na Spominski dan in obisk je bil veliko večji kot so uradniki pričakovali. Velike množice so pričele prihajati, kakor hitro so bili vhodi na razstavo odprti. Uprava poroča, da je doslej razstavo posetilo krog 450,000 ljudi.

Popolna zmaga mokračev v Nevadi

Reno, Nev. — Zadnja poročila o izidu volitev glede preklica prohibicije se glase, da so mokrači izvolili več kot 600 delegatov, suhači pa samo enega. Državna konvencija, na kateri bodo izvoljeni delegati glasovali za preklic osemnajstega amendmenta, se bo otvorila 12. junija.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $4.00 na leto, $2.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $4.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

Datum v oklepaju, na primer (May 31, 1928), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

138

Vladna kontrola industrij

Green, predsednik Ameriške delavske federacije, se je zavzel zo Rooseveltov načrt vladne kontrole nad industrijami. Načrt vladne kontrole ima določbo, ki omogočuje, da se delavci unionizirajo. To je samo predloga, ki je sedaj pred kongresom, kjer čaka na sprejem ali zavrnitev. Green se je brž ogrel za načrt vladne kontrole ameriških industrij in je naglo sklical konferenco vseh odborov narodnih in mednarodnih unij za 6. junija v Washingtonu, kjer se bo razpravljalo izključno le o unioniziranju ameriških delavcev. To je dobro.

V istem hipu pa so nastopili proti predlogi vsi reakcionarji in razni zagovorniki današnjega sistema v industriji, ki se vrši le v interesu profita, kateri je pognal vso deželo v ekonomski prepad. Umevno je, da so se hitro pripravili vsi openšaparski interesi, da predlogo zadušijo že v začetku.

Stari Green, ki je vedno na strani reakcije in je pri zadnjih dveh predsedniških volitvah vodil delavstvo v stari stranki, se je zadnje čase pričel vzbujati. Brezposelnost, ki je dosegla število 17 milijonov, je prisilila tudi reakcionarnega Greena, da se je začel ob enajsti uri zavzemati za košček delavskih pravic.

Dvomimo, da bi predsednikov načrt vladne kontrole prodrl v zveznem kongresu. Preveč nasprotnikov ima, katere tako rad posluša predsednik Roosevelt, da jim pri vseh važnejših vprašanjih ugodi. Znano nam je, kaj se je zgodilo s šesturnikom in petdnevnikom, katerega je sprva podpiral, pa ga je na pritisk wallstreetskih magnatov kmalu pokopal.

Delavci ne morejo ničesar pričakovati od sedanje administracije. Ako bodo kaj dobili, bodo to le običajne mrvice, ki padejo z bogatinove mize. Sedanji industrijski in ekonomski polom sili vladajoči razred, da nekaj ukrene, da si reši življenje vsaj začasno. To poskuša storiti in daje navidezne koncesije delavstvu. Delavstvo pa se mora zavedati dejstva, da se mora otresti sedanjega morečega sistema samo. Le v rokah delavstva samega je popolna rešitev.

• • •

Poročila iz glavnega mesta govore, da bodo dobile železniške družbe vrhovnega ravnatelja ali diktatorja. Senatna zbornica je že sprejela zadevno predlogo, potom katere upajo, da bodo rešili propadle družbe. Kaj pa z delavci, katerih je na milijone in milijone brez sredstev? Kdo se bo zavzel zanje? Roosevelt, kdo drugi, zato je večina glasovala zanj!

• • •

Iz Nemčije prihajajo vesti, da hitlerska Nemčija izziva Ligo narodov glede preganjanja nemških židov. Zastopniki Nemčije so posvarili ligine predstavnike, naj držijo roke proč od notranjih zadev Nemčije. Ligini očanci bi se lahko že marsikaj naučili iz prejšnjih in sedanjih incidentov. Japonci se rogajo Ligi narodov. Hitlerjev teror v Nemčiji bi ustavilo le organizirano mednarodno delavstvo.

• • •

Mala ententa je baje odobrila Mussolinijev pakt s pridržki. V Evropi imajo že toliko različnih paktov, da se bodo nekega lepega dne vneli in zaplamtelo bo do neba . . .

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Konvenčni humor

Chicago. — Ker gre konvencija h kraju ali koncu, gre sporedno z njo h koncu tudi konvenčni humor.

• • •

Ne bo nič. Lokar želi, da še nadalje pošiljamo našim članom denar. Zakaj, tega ni navedel.

• • •

Ongavi milwauški delegat noče "po šup" domov. Kupil je bicikelj in že pri prvi vaji je trešči v poštni nabiralnik ter ga podrl.

• • •

Na pomoč, "žnidarji!" Še par dni sedenja in hlače delegatov 10. konvencije se bodo tako svetile, da ne bo treba "špeglov". V tem oziru lahko prideta na pomoč minnesotski Ambrožič in njegov partner.

• • •

Kje je demokracija? Konvenčni tajnik je ne deli pravilno. Vsa pisma daje delegatinji Smoltz. Pokliče naj se preiskovalni odbor, da dobimo demokracijo nazaj, bi dejal Vidmar iz Milwaukeeja.

• • •

Dnevni red iz reda! **Petek,** predsednik JPZS, je govoril v **pondeljek!**

• • •

Izletniška barka je končno priplula v konvenčno dvorano — na Ovnovem "karpetu". Pomislite! Zašla je v razburkano valovje, med Skilo in Koribdo, pa je končno srečno pristala, izletni odbor pa se je prej srečno izkrcal.

• • •

Sprememba. Lojze Koselatov čedalje bolj bledi, čeprav mu streže brhka kelnarca, Perušek pa se boji za fantovski stan.

• • •

Delegat št. 447 je za odpravo nedeljskih podpor. Pravilno! V nedeljo bomo balincali, kvartali in se tepli, v pondeljek pa bomo spet "regularni" bolniki.

• • •

Moč ženske. Kaferle in Lokarjev Ivan sta sprva klaverno verno posečala konvenčne seje. Kar naenkrat sta pa oživela in tudi prišla k besedi. Pojasnilo: dobila sta svoji boljši polovici iz metropole.

• • •

Pravilno sprejemanje zapisnika: "Kakor hitro boste molčali, bo zapisnik sprejet", je ugotovil bračo predsedniče.

• • •

Kdor pravi, da Brus preveč brusi, ni v pravem. Kar je fant dosedaj nabrusil in obrusil, se tiče nekaterih točk v pravilih, zakar mu gre pač priznanje.

• • •

Neki delegat je dobil lepe orgelce, da bo nanje sviral nam v zabavo in kratek čas. Koncertne večere prireja pred vhodom v dvorano. Vsi ste dobrodošli.

• • •

Razstava v gl. uradu. Neuradno se javlja, da si je preiskovalni odbor nabavil čeden pralni stroj, ki jamči, da opere vse lepo in čisto, pa vse brez kake "narodne žajfe".

• • •

Mrmolja poroča, da so vsi poslušalci na galeriji navzoči. Kakšne dnevnice bodo šle tem, to je vprašanje.

• • •

Uganka. Zakaj mladina pri vsakem obedu pije le mleko? Najboljši odgovor dobi železen križec reda sv. Špiceljna.

• • •

Zastoj. Na dnevnem redu so operacije. Nekateri so zato, da se plača tudi za operacijo, ki odpravi črnega mačka iz zapisnika in za odpravo žab v želodcih. Drugi so proti. Izid glasovanja ni znan

• • •

Fokselmoharski delegat z zapada se jezi, ker vselej ne dobi "štime". Zato je zagrozil, da pride na "floor" s kavbojskim klobukom, štrikom in pištolo, da pride do "štime".

• • •

Po obedu je ostal v jedilnici sam KLUN. Kje neki je ostal vrat, bedrca in meso?

• • •

Pritožba. Delegat, ki je glasoval, da se bodoča konvencija vrši v Ribnici, se sedaj pritožuje, da ni dobil nazaj niti svojega glasu. Ribničanje, stvar potrebuje velikega rešeta!

Jos. A. Siskovich.

Razni delavski problemi

Herminie, Pa. — Dne 25. maja je bil tukaj rudarski shod. Šel sem pogledat, da vidim, kdo shod sklicuje. Dognal sem, da ga sklicujejo trije odborniki N. M. U. pri rovih, ki so na stavki. Večina udeležencev je bila od prizadetih rovov. Vprašal sem, zakaj ne pričnejo s shodom. Bilo nas je nekaj nad sto navzočih. Povedali so, da čakajo, da konča baseballska igra. V naše presenečenje pa se je nenadno med nami pojavila armada lepih deklet z enim moškim. Bile so to članice "zveličavne armade". Imele so instrumente v rokah in začele so moliti, nakar so pridigale o zveličanju. Potem so svirale in pele nabožne pesmi. Kako je prišla na to mesto ta armada, to je bila uganka.

Vsekakor je svirajoča skupina devojk pripomogla, da se je zbrala na cesti večja skupina radovednih ljudi. Morda pa je bilo vse to nalašč uprizorjeno, da bodo rekli vodje NMU, da imajo večino za seboj? Shod je končno na stranski ulici otvoril neki italijanski prileten mož, ki je slabo lomil angleščino. Baje je komunist, vsled česar ga preganjajo. Govorniki so pozivali rudarje okoliških naselbin, naj se jim pridružijo. NMU da ima sedem tisoč rudarjev v okraju Westmoreland. Ti bodo pomagali, da bo stavka izvojevana 100%, da bodo dobili tudi opazovalca pri tehtnici, da se plača v rovu za "mrtvo delo" zviša za 25%. Povedali so tudi, da je NMU pozvala UMW in PMA na skupno posvetovanje, toda zadnji dve sta povabilo odklonili. Potrebno da je, da se vsi rudarji oprimejo NMU. Povedali so tudi, da se bodo bojevali proti evikcijam z družbami, katere hočejo pometati delavce iz družbinih hiš na cesto.

Nam starim bojevnikom so ušesa zamašena za obljube, ki poznamo postave in sodišča ter pennsylvanske kozake. Poleg tega pa sedaj ni ugoden čas za stavke, kajti družbe komaj čakajo kako se bi iznebile večjega števila rudarjev. Resnica je, da se bodo morali rudarji in vsi drugi delavci organizirati strokovno in politično. V ta namen se je tudi vršil kontinentalni kongres prve dni v maju v glavnem mestu dežele. Delo tega kongresa, ki se sedaj nadaljuje in vrši, zahteva dobrih voditeljev in resnih delavcev, ki bodo razumno delovali za uresničenje ciljev, kateri so bili postavljeni na kongresu. Lokalne stavke nimajo ničesar drugega za posledico kot to, da se družbe iznebijo nezaželjenih delavcev. Naši rojaki imajo skušenj o takih stavkah, ki jih je vodila UMW. Družbe se ne brigajo za tako pocepljeno delo od strani delavcev. Skupnosti je treba!

Rojaki naj pazijo na sklicanje konferenc, katere bo sklical odbor kontinentalnega kongresa. V Readingu se je vršila. Zastopanih je bilo 45 unijskih in drugih organizacij. Delavstvo bo prišlo do svojih pravic le potom skupnega dela z razumom. Treba je dobrega in sistematičnega dela vseskozi, ako hočemo doseči svoje pravice. Delavci se morajo organizirati povsod v organizacijo kontinentalnega kongresa. V Readingu je bil izvoljen za skupno akcijo James Maurer za predsednika. On ima veliko skušenj na delavskem polju in tudi velike zasluge.

Naše geslo naj bo: Osvojimo si podjetja in industrije, katere morajo biti obratovane v prid splošnega ljudstva.

V priporočilih 10. konvenciji naše jednote pravi J. Lokar ml., da manj politike v organizaciji. Sem pri SNPJ že 25 let in sem pristopil k nji edino radi njene načelne izjave. Zanjo sem agitiral vedno, še bolj pa potem, ko je bila sprejeta Molekova resolucija. Vse to je pomagalo, da je organizacija rastla na moči in ugledu. Rastla pa je le radi svoje delavske umerjenosti, čeprav so jo njeni sovražniki stalno napadali.

Naprej po začrtani poti za kontinentalni kongres! Naprej za SNPJ! **Anton Zornik.**

Vesti iz Jugoslavije

Požar na Dravskem polju. — Jedva se je pomirilo razburjenje v nekaterih vaseh na Dravskem polju, kjer je zadnje čase gorelo, že je spet napravil veliko škodo požar v Stražgonjcih pri Pragerskem. 1. maja ponoči je začelo goreti pri posestnici Mariji Napastovi. Hud veter je raznašal ogorke ter zanetil še sosedna poslopja posestnikov Simona Stojnška, Antona Pristovnika, Simona Hrgana in Jožefa Klasinca. Deloma so zgorela tudi stanovanjska poslopja in je škoda zelo velika. Na pomoč so prihiteli domači gasilci a tudi gasilci iz Ptuja in Slovenske Bistrice. Kako je ogenj nastal, ni znano. Domnevajo, da gre za požige.

Smrtna nesreča. — V Ribnem pri Bledu je živel 23-letni zidarski pomočnik Jože Mužan, ki se je pogosto vozil s kolesom v Begunje kegljat. Tako je šel tja tudi v nedeljo 30. aprila ter se okrog polnoči vračal na kolesu domov. Na poti pa se je v temi zaletel v neki voz ter je obležal nezavesten. Neki mimoidoči orožnik ga je spravil v neko bližnjo gostilno, naslednji dan pa so ga prepeljali domov. Drugi dan pa je hudim notranjim poškodbam podlegel.

Umrli so: v ljubljanski bolnišnici Marija Brusova iz Ljubljane, v Žerovnici pri Cerknici posestnikova žena Antonija Remžgarjeva, v Ljubljani bivši veletrgovec Franc Lavrič, v celjski bolnišnici 80-letna občinska reva Jera Marševa s Ponikvice, v Ljubljani uradnica v redakciji "Jutra" Slavica Prahova, v Kranju vdova Neža Zupančičeva, v Ljubljani vdova Terezija Butorac, v Novem mestu sodnik Viktor Kobe.

—Federated Pictures.

Voditelji demonstracij v Washingtonu za osvoboditev znanih scottsboroških zamorcev. Na sredi je Ruby Bates, ki je spremenila pričevanje pred sodiščem in zdaj pravi, da je črnci niso napadli.

Podjetniki se pripravljajo za regulacijo

Premogovna industrija med prvimi na vrsti. Oblačilni podjetniki in unija v pogovorih. Kdo bo administrator

Washington. — (FP) — Medtem ko se načrt administracije za reguliranje industrij pomiče naprej v kongresu in obeta postati zakon v bližnji bodočnosti, se vrše priprave za novo orientacijo na več frontah. Načrt vsebuje na eni strani "delavski čarter", na drugi pa kloroformiranje protitrustne zakonodaje.

V pripravah za reorientacijo so najbolj aktivni podjetniški krogi kakor tudi delavski department. Oblačilni podjetniki za moške obleke so že imeli konferenco pod vodstvom delavske tajnice Perkinsove, na kateri so kreirali narodno organizacijo, ki se bo pogajala z Amalgamated Clothing Workers unijo za uničenje znojnostnih tovarn v deželi.

Razgovori in posvetovanja so v teku med številnimi podjetniškimi skupina za usmeritev in izpopolnitev svojih organizacij, ki naj v smislu načrta prevzamejo nove naloge. Velika večina podjetniških skupin se bo morala pogajati z zveznim administratorjem, ker v njih industrijah ni unij.

V administracijskih krogih je bilo namignjeno, da bo premogovna industrija med prvimi, katere se bo lotila vlada in skušala napraviti nekaj reda iz kaosa. Ta industrija je le delno organizirana, antracitna domalega stoodstotno kolikor se pogajanj in unije tiče, bituminozna pa je v pretežni večini brez organizacije.

V smislu predloge, točke z "delavskih čarterjem", katero sta sestavila delavska tajnica in Donald Richberg, pravni zastopnik železničarjev, bodo rudarji, kakor tudi drugi delavci, imeli popolno pravico se organizirati. Podjetniki jim tega ne bodo smeli braniti.

Ker pretežna večina rudarjev na mehkeh premogovnem polju ni organizirana, se bodo operatorji morali pogajati z zveznim administratorjem ali pa priznati unijo in se z njo pogajati o plačah, delovniku in drugih pogojih. Vsekakor je možno, da se bo UMW zopet razvila med rudarji, ker ji bodo operatorji bolj naklonjeni, če bodo že prisiljeni priznati organizacijo, kot pa kateri drugi bolj radikalni uniji. V to smer bo najbrž vplival tudi vladni industrijski administrator že iz tega razloga, ker podpira ta načrt tudi Ameriška delavska federacija, čije del je Lewisova unija.

Veliko je špekuliranja, kaj bo Roosevelt napravil o skrajšanju delovnika. Predloga mu daje polno moč, da ga lahko zviša ali zniža in določa plače. Tako zvana Blackova predloga je bila definitivno pokopana v nižji zbornici, radi velike opozicije podjetnikov in tudi voditeljev AdF. Sedanji načrt je kompromis, ki očividno zadovoljuje tako industrialce kot tudi vodje federacije.

Vsled tega je velike važnosti, koga bo Roosevelt nastavil za administratorja, ki bo izvajal ta zakon. Progresivci niso zadovoljni s Hough Johnsonom, o katerem gre govorica, da mu predsednik misli dati to mesto. Senator Wagner, kot poročajo, je protestiral proti imenovanju Johnsona, ki je ožji prijatelj bankirja Barucha in industrialec.

Wagner se zavzema, da to mesto dobi Donald Richberg, ki je po njegovem mnenju najbolj kompetenten izvajati zakon v smislu uvodne deklaracije. Če se to zgodi, bi delavstvo dobilo v Richbergu dobrega zagovornika in eno najsposobnejših oseb v deželi. Vsekakor je možno, da bo dobil važno pozicijo pri izvajanju tega zakona, najbrž pozicijo prvega pomožnega administratorja. Oba, Johnson in Richberg sta pomagala sestasviti predlogo za vladno "partnerstvo" z biznisom.

Kako se bo to "partnerstvo" obneslo, ne more nihče predvideti. Brez glavobola gotovo ne ostane: ali ga bo dobila vlada ali pa podjetniki. Če bo vlada skušala izvajati načrt v interesu delovnih mas, bo glavobol nastal pri podjetnikih; če ga bo izvajala v interesu slednjih, bo zgreši-

la cilj kot je naglaken v
usnutka in ljudstvo ne b
lo koristi od tega gigant
eksperimenta. Pri vseh do
jih poskusih vladne regula
kapitalizem kontroliral vl
je vsled tega dvomljivo, d
Roosevelt zapisal novo po
v zgodovino dežele.

Češki senator pride v A

Chicago. — František So
predsednik senatne zbor
Čehoslovakiji in voditelj
stične stranke, bo glavni
nik na letnem pikniku č
socialistične organizacije,
vrši dne 22. julija v Pilse
ku. Govoril bo o fašizmu.

Soukup pride na govo
turo, katero sponzorira češ
cialistična federacija. N
bo v vseh mestih z večjimi
mi naselbinami.

Izboljšanje v Illinois na papirju

V aprilu se položaj ni nič menil kljub optimističn stem

Chicago. — (FP) — V
ročila v časopisih o izbol
nju gospodarskega polo
Illinoisu za mesec april
povsem enostranska. P
državnega departmenta
o mezdnih izplačilih in
nosti pokazuje, da ni bilo
nega izboljšanja.

Situacija se je v aprilu
koliko izboljšala v manuf
nih industrijah. Izplačane
de so se zvišale za 3.8%,
slenost pa 1.8% v prim
prejšnjim mesecem. Na
strani se je situacija pos
pa v nemanufakturnih in
jah, kjer je zaposlenost pa
.9%, izplačane mezde pa

Čisto izboljšanje v vseh
strijah je bilo dve desetin
stotka v zvišanju zaslužka
dem desetin odstotka v zv
zaposlenosti, kar je mal
To posebno še, če se upo
da se je zaslužek znižal v
či v primeri z januarj
4.5%, zaposlenost pa p
odstotek.

V primeri s povpr
mezdnimi izplačili tekom
1927 so znašale mezde v
fakturnih industrijah
28.2%, kar pomeni pad
služka v teh industrij
68.8%. V nemanufakturnih
strijah je položaj še slab
sebno v gradbeni in pre
ni.

Židje se obrnili na R veltovo vlado

Apelirajo na predsednika, stopi proti persekuciji Nemčiji. Akcija za ust tev lastne univerze v Yorku

Washington. — (FP) —
vornik za govornikom je
ključni seji Ameriškega
skega kongresa apeliral na
seveltovo vlado, naj zah
imenu civilizacije in huma
nosti, da Hitlerjev reži
neha s persekucijami Ži
jim vzpostavi enake pravic
jih uživajo drugi dr
Nemčije.

V tem smislu je bila sp
tudi resolucija in izročena
nistraciji. Tej resoluciji b
dila ogromna peticija z m
podpisov brez razlike o na
sti. Predložena bo washin
ski vladi in Ligi narodov.

Na kongresu je bilo tu
znanjeno, da je v teku akc
ustanovitev židovske univ
New Yorku, v kateri bode
čevali profesorji judovske
kolenja, ki so bili izključe
nemških univerz in pobegn
Nemčije. Med njimi so
tete z mednarodnim slo
Nekateri teh so že prišli v
žene države.

Mladi brezdomci pogn mesta

Sacramento, Cal. —
mladih fantov, brez dela
ma, ki je bila zadnje tri
na mestni podporni listi in
la v "flop houzo," je bila
na, da je pod komunis
vplivom. Grupa je nam
stopila k Legion of Ho
Youth. Takoj so bili črtani
možne liste in ukazano jim
do, da morajo iz mesta.

eseta redna konvencija S.N.P.J.

ZAPISNIK

DESETE REDNE KONVENCIJE SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

rujoče v glavnem stanu SNPJ od 22. maja do — 1933

(Nadaljevanje 7. seje.)

r. Lučič vpraša, če bi član imel kaj uspeha na sodniji, ako kal asesment, potem ko je bil suspendiran in mu je bila radi podpora utrgana.

r. Novak pojasni, da član ni več suspendiran, ko plača asesuspendacija potem velja le radi podpore, ne radi drugih ih pravic.

r. Goršič se boji, da bi se članom godila krivica. Recimo ima denarja za asesment, pa plača teden kasneje. Nesreča da je poškodovan in potem bi po tej novi določbi ne dobil ve.

r. Vidmar smatra to točko za važno. Ni pravilno, da se utr- trideset dni podpore, če kak revež ne more točno ob uri i. Suspendacija naj velja le do takrat, ko poravna asesment. odsek, da črta določbo glede tridesetih dni.

r. Vider opozarja na previdnost, ker zadeva je zelo važna. sestavljanju pravil preveč gledamo na dobre člane, toda reči imamo tudi manj dobre—in baš proti tem se moramo vati. Ta določba ni tu radi navzočih delegatov, pač pa radi . Potem opiše slučaje, kjer so člani govorili, da pustijo o, pa so zboleli ali bili poškodovani, pa so se hitro pobrigali poro, ko pa so jo izčrpali, so nam pokazali figo.

r. Novak misli, da za izkoriščevalce je trideset dni premalo.

r. Mrmolja je prepričan, da pri jednoti ni baš tako veliko ševalcev, četudi brez njih nismo. Dejstvo je, da je trideset več, zato se naj to popravi. V istem smislu govori br. Trebec.

r. Bruce opiše težave tajnikov, ki so mu znane kot desettajniku. Upoštevati treba razmere članstva. Suspendian naj osebno podpiše izjavo, da je zdrav, kakor hitro poasesment.

r. Zevnik povdarja, da zagovarja dobre člane. Simulant bo da bo imel asesment plačan; udarjen bo dober član. Pri njedruštvu pazijo, če je član zdrav, ko plača asesment. Če utrga na podpori, se naj utrga pet dni. Ali pa se naj ugoko je član zdrav, ko pride poravnat zaostali asesment.

r. Medveshek ponovno prečita zadnji stavek, kakor ga predsek: "V tem slučaju je član suspendiran od bolniške podn 30 dni od dneva, ko je poravnal asesment."

ri glasovanju je z veliko večino sprejeto, da se točko vrne .

r. Lotrich poroča, da so dospeli sledeči brzojavni pozdravi: ski dom na Holmes Avenue v Clevelandu, društvo št. 207, e pozdrave pa: John Zigman iz Canonsburga, Pa., Cyril iz Reading, Pa., Anna Berdnik, Bridgeville, Pa., Jugoslo- podporna zveza Sloga v Milwaukee, Wis., in društvo št. 51.

r. Somrak zaključi sejo ob 12.15 popoldne.

etrovich, konv. predsedpik. **Jacob Zupančič**, zapisnikar.

8. SEJA

25. maja popoldne

predsednik otvori sejo ob eni popoldne. Za reditelja določi ta Jakoba Dolenca. Potem sporoči konvenciji, da bo prišel af v soboto popoldne, da jo slika. Slike bodo po $1.00. Kon- je s tem zadovoljna.

overilni odbor poroča, da je sedaj skupaj delegatov in gl. ikov 208.

edi čitanje zapisnika 6. seje.

r. Bratkovich zahteva, da pride v zapisnik tudi izjava br. rja o "petem kolesu".

redsednik br. Petrovič izjavi, da je važno, da pridejo v za- vsi zaključki konvencije, kajti to je glavno, da vemo, kaj klenili, dočim je ostalo postranskega pomena.

azvije se debata k zapisniku.

elegat društva 449 je za to, da se take reči vrže iz zapisni-

elegatu društva 21 je vseeno, meni pa, da bo boljše, če bo ik bolj kratek.

redlagano, da se zapisnik sprejme s popravki.

r. Godina pristavi dodatek, da se morajo vsi popravki prepredno gredo v zapisnik.

r. Smrekar pravi, da izgleda zadeva rešetanja vprašanja ih zastopnikov na včerajšnji seji bolj črna kot je mislil ter zbornico, kaj neki si bo mislilo članstvo o okrožnem odse- bo čitalo zapisnik. Govori proti očitkom, ki so bili izrečeni kružnemu odseku ter izjavlja, da so okrožni zastopniki zmedali za koristi naše organizacije, vsled česar je prepričan, o zaslužili nobene graje.

edi čitanje popravkov. Sprejeto, da se vsi zanesejo v za-

elegat društva št. 39 predlaga, naj se zanese v zapisnik sa- ena in številke delegatov, ki stavijo predloge, dočim naj za- e za delegate, ki debatirajo, sama društvena številka.

elegat društva št. 162 pravi, da je bil stavljen predlog, naj snik sprejme ter zahteva glasovanje.

r. Podboy predlaga, da se debata zaključi. Predlog sprejet.

elegat društva št. 449 ponavlja, naj se vržejo iz zapisnika ačke", "kolesa" in podobne krilatice.

elegat društva št. 14 zahteva, da vse ostane v zapisniku kot dor se boji, da bi take izjave prišle v zapisnik, naj pa nikar e govori.

elegat društva št. 19 stavi k zapisniku predlog, da zborni- e zaupnico okrožnim zastopnikom.

elegat št. 21 meni, ako bi se ne svetila v zapisniku imena ov, ki se oglašajo k besedi, potem bi bilo mnogo manj go- nja na konvenciji.

elegat Sostarich (16) meni, da takele majhne reči posta- zapisniku bolj velike, da bo šel zapisnik po celi Ameriki, i, da se dotična debata črta ter stavi sledeči predlog:

Ker debata glede okrožnih zastopnikov naj se črta. Namesate naj se zanese v zapisnik sledeče: Ker je konvencija la, da ne potrebujemo okrožnega odseka, ga je iz tega razklila.

r. Bratkovich nasprotuje predlogu, da se da okrožnim za- om zaupnica. Pravi, da okrožni odsek ni ničesar zakrivil, e potrebuje nikakšne oprostitve, zato je odločno proti pre-

elegat Ambrožič (19) ponovi svoj predlog o zaupnici.

rožni odsek odločno odklanja predlog in zahteva, da se ne asovati o njem.

redsednik pojasni, da predloga tako ali tako ni vpošteval, z dnevnega reda.

edi glasovanje o zapisniku, ki je sprejet s popravki.

Poročilo odseka za prošnje in pritožbe

predsednik misli, da bo treba glasovati o vsakem slučaj in kakorhitro bo vsako posamezno poročilo prečitano, prediaga, kaj se stori z njim.

ouis Kaferle, tajnik odseka poroča:

"Odsek za prošnje in pritožbe.

Joe Vidmar, predsednik, Louis Kaferle, tajnik, Frank Augustin, Anton Tratnik in John Mesec, odborniki.

Sledi čitanje prošenj in pritožb, ki jih je odbor rešil in odborova priporočila.

Zadeva Franjo Neralič društva št. 598, Niagara Falls, N. Y. Prošnja za podporo. Odsek odklanja, ker prošnja nima društvenega potrdila. Odobreno.

Zadeva bivšega člana društva št. 518, Josipa Merjasca, zdaj bivajočega v vasi Gor. Pirniče, Jugoslavija. Prošnja za podporo. Odsek odklanja iz razloga, ker je razvidno iz pisma, da je bivši član Merjasec zdrav in ker živi v Jugoslaviji. Odobreno.

Zadeva Andy Pajfarja, člana društva št. 10. Prošnja za podporo. Odsek je ne vpošteva, ker ni potrjena od društva niti kake druge instance. Odobreno.

Prošnja Franka Kufrina ml., člana društva št. 306. Prosi za podporo. Odsek priporoča konvenciji, da se mu da $25.00 iz sklada izrednih podpor. Odobreno.

Prošnja društev št. 311 in 740, tikajoče se združitve društev št. 311 in 489. Odsek odklanja, ker se mu ne vidi demokratično, da bi konvencija združevala društva proti njihovi volji. Odobreno.

Zadeva bivšega člana Mike Brljavca (8), ki prosi za ponovni sprejem v jednoto. Odsek odklanja, ker je ta član že prejel odpravnino v znesku $200.00. Odobreno.

Prošnja sestre Marije Prašnjak, tikajoča se njenega bolnega sina, oba člana društva št. 711. Prosi za podporo. Odsek odklanja, ker prošnja nima društvenega potrdila. Delegat Rimac pravi, da je društvo odposlalo kakor je dobilo. Odobreno.

Zadeva člana društva št. 16 Georga Walta, ki prosi za odpravnino ali podporo. Odsek priporoča, da se mu daruje $25.00 iz sklada podpor. Odobreno.

Prošnja brata Matth Sušaka od društva št. 277, ki prosi za podporo. Odsek je mnenja, da je član zdrav in ker se nahaja več naših članov v podobni stiski vsled depresije, odklanja prošnjo. Odobreno.

Prošnja br. Georga Vukovicha od dr. št. 153. Odsek je prošnjo pregledal ter pronašel, da je član neozdravljivo bolan, zato priporoča, da se mu da $25.00 iz sklada izrednih podpor. Odobreno.

Prošnja br. Franka Knafelca od dr. št. 36 za podporo. Odsek priporoča, da se mu da $25.00 iz sklada izred. podpor. Odobreno.

Prošnja dr. št. 4, predložena po s. Mary Drnach, radi odpravnine člana Petra Skubata. Odsek je zaključil, da se zadeva izroči gl. odboru v rešitev. Ravnotako je odločil v zadevi br. Antona Romiča radi podaljšanja pasivnosti. Odločitev odseka odobrena.

Prošnja društva št. 317, da bi jednota vplačala zanj asesment, ki ga društvo dolguje in to v vsoti $145.44, ki je bila ukradena društvenemu tajniku br. W. Benyju. Odsek je prišel do zaključka, da se tej prošnji ne more ugoditi.

Br. **Terček** predlaga, da se doda, da se društvu št. 317 da časa do prihodnje konvencije za poravnavo tega dolga.

S tem dodatkom odobreno.

Pritožbe

Pritožba Radoša Medenice, člana dr. št. 430, ki zahteva odškodnino vsled svoje 75% nezmožnosti za delo. Odsek je zaključil, da se mu odkloni odškodnino, glede odpravnine pa prepušča zadevo gl. upravnemu odseku v rešitev. Odobreno.

Pritožba društva št. 381 radi neizplačane posmrtnine po umrlem članu Joe Simonovichu. Odsek je mnenja, da ni legalnih dokazov o smrti omenjenega člana, zato priporoča, da se zadeva prepusti gl. odboru v rešitev.

Delegat društva št. 381 govori k odborovemu priporočilu.

Besedo dobi gl. predsednik br. **Cainkar**, ki pojasnjuje kot sledi: Dobro bo, da se tole, kar bom povedal, zanese v zapisnik: Stvar je takale: jednota ne more izplačati nobene posmrtnine, dokler ni dejansko dokazano, da je član res mrtev. Zakoni posameznih držav sicer lahko spoznajo nekoga za mrtvega, a v tem slučaju moramo iti na sodišče, katerega proglas o smrti dotičnega člana je za nas mrtvaški list dotičnega člana, nakar šele lahko izplačamo posmrtnino.

Priporočilo odseka za pritožbe je sprejeto.

Zadeva bivšega člana dr. št. 210 Jakoba Hlebca, ki želi, da se ga ponovno sprejme v dr. št. 210. Odsek priporoča, da se ga sprejme nazaj v jednoto, ako je pripravljen povrniti zaostali asesment ter se podvreči novi zdravniški preiskavi.

Br. **Podboj** pojasni, da je br. Hlebec insistiral, da ga mora sprejeti nazaj dr. št. 210 in ni hotel vpoštevati priporočila, naj gre k drugemu društvu, torej ni več član jednote po lastni krivdi.

Br. **Siskovich** predlaga, da se odsekovo priporočilo odobri.

Delegat **Pazman** (472) predlaga, naj se sklene, da ga dotično društvo mora sprejeti.

Delegat dr. št. 14 govori v istem smislu.

Br. **Vider** pojasnjuje, da je bil dotični član sam kriv, da je bil izključen, ker se ni hotel držati društvenih zaključkov ter plačevati asesment. Meni, da s tem, da bi odločili, da ga društvo mora ponovno sprejeti, razbili dotično društvo.

Delegat dr. št. 129 meni, da se ga ni treba bati, kajti če ne bo vpošteval zaključkov svojega društva, se ga potem ponovno črta.

K zadevi govori br. **Cainkar**, ki pravi, da je važno za nas le eno: ali sprejmemo dotičnega bivšega člana zopet v jednoto ali ne. Če ga eno društvo ne mara, ga ne smemo naprtiti drugemu društvu. Če je dober član, ga obdržimo in če se bo izkazalo, da je slab član, se ga zopet izključi.

Besedo dobi s. **Zakovšek**, ki govori o težavah, ki jih je že prizadeval bivši član Hlebec, kako so se že trudili, da ga odvrnejo od njegove zahteve, da ponovno pride v društvo št. 129, a zaman. Je proti temu, da bi se ga zopet sprejelo.

Zbornica zahteva glasovanje.

Odsekovo priporočilo je sprejeto.

Priziv br. Petra Bosiljevaca od dr. 356, zaradi prikrajšane bolniške podpore. Odsek smatra, da spada zadeva v smislu 20. točke 20. člena v področje gl. upravnega odseka, zato priporoča, da se vrne istemu. Odobreno.

Zadeva člana dr. št. 474 Andy Kunčarja, ki se pritožuje zaradi prikrajšane bolniške podpore po pokojnem bratu Filipu Kunčarju. Odsek odloči, da br. A. Kunčar ni upravičen po pravilih (24. točke, 24. člena) do tega, zato je proti temu, da bi se mu izplačalo bolniško podporo umrlega brata, pač pa priporoča, da se mu da $60.00 iz sklada izrednih podpor. Odobreno.

Zadeva člana dr. št. 289 Franka Cvetana radi odklonjene podpore. Odsek jo vrača gl. odboru 1) ker ni zadostnih dokazov in 2) ker zadeva ni šla skozi vse jednotine inštance, kakor zahtevajo pravila (20. toč. 20. člena). Odsekova odločitev odobrena.

Zadeva br. Joe Makovca in njegove žene Mary Makovec, oba člana dr. št. 126, radi slednji izplačane bolniške podpore, katere pa se je polastil njen mož Joe Makovec. Odsek je zaključil, da se zadeva vrne prizadetima strankama in omenjenemu društvu v rešitev. Odobreno.

Zadeva s. Antonije Remetz, Enumclaw, Wash. Odsek je odločil, da se spisi vrnejo prizadeti članici, ker se ni ravnala po 20. točki, 20 člena pravil. Odobreno.

Zadeva bivšega člana dr. št. 209 Franka Lipovšeka, ki se pritožuje proti odlokom omenjenega društva, gl. porotnega odseka in gl. odbora. Odsek je zaključil, da se omenjeni član ni ravnal v smislu 8. točke, 16. člena pravil ter odklonil njegovo pritožbo. Zadevo smatra s tem rešeno. Odobreno.

Priziv društva št. 200, ki se nanaša na bivšega tajnika Franka Nemca in Petra Krulca zaradi nepravilnega poslovanja in poneverjenja članskega denarja. Odsek je sklenil, da se zadeva vrne gl. porotnemu odseku, da zadevo še enkrat natančno preišče. Odobreno.

Pritožba člana Karla Jericha ml., Aurora, Minn., radi odklonjene bolniške podpore in odškodnine. Odsek smatra, da se omenjeni član ni ravnal po 20. točki, 20. člena pravil, zato priporoča, da se pritožba vrne članu Jerichu, ki naj se posluži jednotinih inštanc, če misli, da se mu godi krivica. Odobreno.

Pismo br. Matha Boleta od društva št. 232, katero pa je naslovljeno na društvenega tajnika in ne na konvencijo, vsled česar se ga ne vpošteva. Odobreno.

Pismo s. Mary Drobec od društva št. 711, ki se tiče posojila na posmrtninsko polico. Odsek vrača pismo gl. odboru. Odobreno.

Pismo br. Milana Draganovicha iz Rock Springsa odbor odklanja, ker se sploh ne da razbrati iz njega, kaj dotični brat želi in ker je pismo brez vsakega društvenega potrdila. Odobreno.

Pismo br. Nicka Siveninaca, tajnika dr. št. 345, nanašajoče se na zadevo s. Ane Sanor in br. Petra Shaffera, ki sta ponovno pristopila v društvo in se je lestvica njune starosti zvišala za posmrtninski sklad. Odsek smatra, da zadeva ne spada v njegovo področje, zato vrača zadevo gl. upravnemu odseku. Odobreno.

S tem je poročilo odseka za prošnje in pritožbe izčrpano in zbornica preide po petnajstminutnem odmoru na nadaljno točko dnevnega reda.

Predsedujočemu podpredsedniku br. Koklichu je sporočeno, da je prispel William Russ, gl. tajnik SSPZ, ki želi pozdraviti deseto redno konvencijo SNPJ. Br. Koklich povabi gl. tajnika bratske organizacije na oder.

Izčrpek pozdravnega govora W. Russa, gl tajnika SSPZ:

Vzel sem si prostost stopiti z vašim dovoljenjem pred vas, da vas v imenu svoje organizacije kar najtopleje pozdravim ter vam želim kar največ uspeha pri vašem delu. Naše organizacije so tako tesno povezane po razmerah med seboj, da mora sleherna izmed njih pazno slediti zaključkom in odločitvam ostalih podpornih organizacij, kar se posebno tiče SSPZ, ki je izmed vseh slovenskih podpornih organizacij v Ameriki vsestransko najbližja in najbolj sorodna vaši SNPJ. Oni, ki zasledujejo delo te organizacije, vedo, da ni tako ničevo kot se marsikje misli, da je dosegla mnogo na našem polju, predvsem pa opustitev boja za številčno premoč, konkurence med našimi podpornimi organizacijami. Vse naše podporne organizacije imajo ene in iste težave, zato se je začelo delati, da se kolikor mogoče izenačijo naša pravila, da bi s tem olajšali združenje naših podpornih organizacij, ki je le še vprašanje časa. Razmere sicer še vedno zadržujejo to združenje, na katerem dela Jugoslovanska bratska federacija, posebno še, ker danes niti tega ne vemo, koliko je faktično vredno premoženje naših bratskih podpornih organizacij. Te organizacije pa so že pred nekaj leti prekoračile višek naraščanja v članstvu, ki je odslej bolj in bolj padalo, kar je eden najbolj tehtnih vzrokov, ki nas sili razmišljati o združenju vsaj vseh sorodnih slovenskih podpornih organizacij v Ameriki. Zato je potrebno, da neprestano delamo na tem počasi, a sigurno. Kadar bo članstvo naših podpornih organizacij spoznalo, da jim bo združitev prinesla le koristi, se bodo radi izrekli za to. Dotlej pa vi lahko mnogo pomagate ideji združenja s tem, da približate svoja pravila pravilom bratskih podpornih organizacij ter ohranite J.B.F. Še enkrat: Mnogo uspeha!

Predsedujoči br. **Koklich** se zahvali gl. uradniku bratske SSPZ za pozdravni govor, nakar se preide k dnevnemu redu.

Delegat društva št. 598 želi pojasnila od odseka za prošnje in pritožbe v zadevi br. Neraliča od njegovega društva.

Br. **Vidmar** pojasni, da pismo ne nosi potrdila dotičnega društva, vsled česar ga odsek ni mogel vpoštevati.

Delegat društva št. 430 želi, da se mu vrnejo njegove izkaznice, ker jih rabi. Z dnevnega reda. Naj se obrne na gl. urad.

Besedo želi delegat društva št. 147. Z dnevnega reda.

Odsek za resolucije

Odsek poroča:

Odsek za resolucije se je konstituiral in je Leo Junko predsednik, John Olip tajnik.

Od društva št. 114 smo prejeli tri resolucije ter jih izročili: eno odseku za pravila, eno odseku za publikacije in eno odseku za plače. Te resolucije so bile predložene po delegatu Math Kuretu od št. 449. Dalje smo prejeli eno resolucijo od dr. št. 566 iz Clevelanda, ki smo jo izročili odseku za ustanove in publikacije. Resolucijo delegata društva št. 711 Johna Rimaca smo izročili odseku za pravila. Pripravljene imamo sledeče resolucije: za Mooneyja, za farme, proti jugoslovanskemu režimu in proti fašizmu, skupaj štiri resolucije.

Prečitana je **resolucija glede Toma Mooneyja** in **scottsboroških zamorcev**:

Deseta redna konvencija SNPJ smatra, da je bilo že dovolj jasno dokazano iz nepristranskih in tudi iz delavstvu nasprotnih virov, da je bil Tom Mooney, delavski voditelj v San Franciscu, po krivici obsojen in potisnjen v ječo, v kateri trohni že šestnajst let. Smatramo, da je Mooney žrtev gorostasne justične zarote zaradi svojih medvojnih aktivnosti v prid delavskemu razredu in v škodo vojnim profitarjem v Californiji. Zato se pridružujemo vsem onim delavskim organizacijam, ki zahtevajo brezpogojno izpustitev Mooneyja iz zapora, da se mu vsaj majčkeno popravi silna krivica, ki mu je bila storjena.

Dalje smatramo, da so na smrt obsojeni scottsboroški zamorci iz Alabame žrtve plemenske mržnje, ki se na ameriškem jugu navadno izraža v linčarski ali po linčarskem sentimentu kontrolirani justici in iz te izvajanih divjaških obsodbah. Zato zahtevamo, da se tem zamorcem dovoli nepristranska in pravična obravnava.

Delegat Stigi od društva št. 116 meni, da bi se morali sestaviti dve posebni resoluciji, ena za Mooneyja in Billingsa in druga za scottaboroške obtožence. Predlaga v tem smislu. Predlog je podpiran.

Delegat društva št. 472 bi rad, da se pošljeta resoluciji na governerja držav Kalifornija in Alabama.

Delegat društva št. 304 pa želi, da se pošlje ena kopija resolusije za oprostitev Mooneyja in Billingsa governerju Californije in ena dnevniku San Francisco Daily News.

Sprejeto, da se resolucija vrne odseku, da jo spremeni v smislu teh priporočil.

Resolucija glede jednotine farme:

Delegat **Zajec** (16) predlaga, naj se resolucija izroči odseku za ustanove in publikacije.

Delegat društva št. 446 priporoča, da se sprejme.

Br. **Cainkar** želi vedeti, če konvencija ve, kje se bodo dobili potrebni denarni viri.

Sledi glasovanje. Predlog, da se resolucija za farmo izroči odseku za ustanove in publikacije, je sprejet.

Tretja resolucija: **SNPJ in Jugoslavija:**

(Dalje prihodnjič.)

Tone Seliškar:

NASEDLI BROD

Roman v treh delih

3

Do polnočnega vlaka, s katerim se bosta odpeljala Justin h kadru in Marta h glavarstvu v Celju zaradi službe, je še dovolj časa.

Popoldne sta z Ano sama v stanovanju. Bogo spi v sosednji sobi, ki jo je Ana zastrla, da mu ne bi muhe nagajale.

Ana pripravlja za odhod. Soba je še razvlečena, zaves še ni na oknih, postelje so še odkrite, še vedno je v stanovanju tisti zoprni hladni, tuji duh po neurejenosti, ki je po vseh prostorih prve dni po naselitvi. Justin hodi po sobi in zopet je nemiren. Bolj, ko se bliža ura odhoda, bolj je nestrpen, huje se ga zopet polašča klavrna raztresenost misli, ki jim je zmanjkalo oporišča. Ločitev, kasarna, odhod na fronto, bojišče, ki si ga po svoje slika, vse to ga zopet navdaja s skrbjo. Rad bi kazal veselo lice zaradi Ane, ki močno trpi. Toda ko jo gleda, kako skrbno, s kakšnim poudarkom išče to in ono, da bi ga z vsem preskrbela, ga stiska huje in huje.

Vendar se prijetno čudi. Danes si je prvič po očetovi smrti nadela svetlo obleko. Lahka modra bluza se ohlapno guba, iz kratkih rokavov se belijo polne roke. Njen obraz je nekoliko vpadel, oči so se ji zato malce poglobile, na bledih licih opazi prvo sled komaj vidne rdeče proge zdravja. Njeno telo se je po porodu krepko izoblikovalo.

To ni več dekle.

Žena z vsemi čari dozorevajoče mladosti.

Justin stoji pri oknu. Včasi pogleda v smreke državne drevesnice, kadar se okrene, vidi v šipi to ženo. Gleda v podobo, ki mu nanovo stopa pred oči, zenice rišejo obrise globlje in globlje, vse, kar je bilo spojenega pred pojavom tega novega videnja, se obdaja z meglo in izginja v neskončno praznino prošlosti. Trenutno se mu dozdeva, da je preživel nekje nešteto raznolikih dni, ki se niso vili gladko v matico njegovega sestava, morda je le po bliskovito ujel v tem novem dognanju sliko prerezanega vratu in kri, v kateri so vtonile njegove številke . . . Kaj se ve!

Nalašč je še enkrat za dlje časa pogledal preko smrek v bleščečo modrino jasnega neba, da so ga oči zaskelele od migotanja, ki je bilo v razbeljenem zraku. Potem je počasi okrenil glavo zopet k šipi. Še vedno je stala pri omari za perilo. Na tleh je stal odvezan nahrbtnik. V šipi je videl, da se je včasih ozrla po njem ter z žalostnim izrazom polagala posamezne kose v nahrbtnik, kakor bi se od vsakega posebej težko ločila.

— To ni Ana z žage! je ugotavljal.

Videl je vsak njen najmanjši gib. Kadar je segla v najvišji predal, so ji rokavi zdrknili do ramen in se je vsa bleščeča golota kože prilepila na njegove oči. Če se je nagnila k tlom, je s polnimi pogledi zajemal njene boke in lepe noge.

V njem je vrelo. Naslanjal se je na odprto okno in srkal misli poželenja.

Fronta?

Zdaj je stala ta ženska med njim in fronto. Dokopal se je do predrznih želja, odmaknil pogled s šipe in se obrnil.

Da, tam je bila živa slika, tu pred njim pa je živ človek. Kakor razdražena žival srka vase vonj njene bližine, po prstih se ji bliža.

Trdno jo objame okoli ramen in zastrmi v njen obraz.

— Ah, vzdihne globoko, sproščen, kakor da mu je dotik njenega telesa odvzel sto muk. Prižema jo k sebi, se zaplete v njene roke in jo poljubi iznenada.

Ana spusti perilo iz rok in se upre v njegove prsi, presenečena od tega navala.

Justin molči in v njegovi sili odpovedujejo njene roke.

Njegov obraz je spremenjen, težak, njegove oči, ki niso nikdar plamtele, to pot žare. Da, morebiti je bil tisti prvi večer takšen? Samo enkrat! Pa se ji le zdi. Ne more primerjati. Vendar je že slutnja na velik, sladak dogodek silna, da se mu kar mahoma vda in nasloni nanj. Oklene se ga okoli vratu in mu obvisi spojena v njegov poljub.

— Neizmerno me ljubi! misli zanosno. Jaz pa sem dvomila . . .

Mrači se. Sirene v tovarni tulijo in tisočeri korak delavk udarja po cesti.

— Šel boš? dahne Ana v njegovih rokah.

Justin se za en trenutek strezne, stopinje s ceste mu udarijo v uho kakor topot vojščakov v neurejenih vrstah, potem se mu čez oči napravi kakor blesk svetlega traka, ki mu vzame vid in vse, kar je okoli njega.

S silovito kretnjo ji upogne telo čez desno roko, levica mu zdrsne od vratu in se obesi za bluzo, ki se razpne. Dvoje od mleka napetih prsi ga vžge. Tako omahneta na posteljo.

Njen obraz se skriva pred njegovimi od strasti širokimi pogledi, vdano pade na blazino.

Zdajci udari s ceste ropot voza in divji vrisk fantov, ki odhajajo. Pred mitnico obstane voz, harmonika zaravsa in široka, zategnjena pesem skoči na okno:

Oj, ta vojaški boben,
ta bo meni večni zvon . . .

Doseže Justina. Z ogromno, nepremagljivo silo ga stisne in zlomi. V divji, žgoči, neutešeni bolesti leži kraj nje, ki se stiska za srce od pregnanega pričakovanja. S tresočo se roko se je rahlo dotakne, kakor da jo hoče prositi odpuščanja za zlo, ki ji ga je hotel storiti.

— Vojna! šepeteče.

Sedita na robu postelje. Držita se za roko in nemo gledata skozi okno v večerno zarjo vse dotlej, dokler ju dete ne vzdrami.

*

Ponoči se je odpeljal.

Mati mu je obesila za vrat škapulir in skozi odprto okno je slišal na cesto njeno ihtenje.

Bogo je spal v svoji beli posteljici. Dolgo je stal ob njem. Potem ga je rahlo dvignil k sebi v naročje. Dete se je smehljalo.

Na temnih stopnicah je občutil grenak okus na ustnicah.

Adam je nosil nahrbtnik. Z njim je šla Marta; hodila sta bila daleč pred njim, ki je počasi šel z Ano zadaj. Sveži nočni zrak ga je oživel, s silnim naporom je goltal žalost vase in jo hotel odvzeti Ani, ki je visela na njegovi roki.

— Tako se mi zdi, kakor bi odhajal k vojakom! ji je zatrjeval. Nič hudega ne bo!

— Vsak dan mi piši!

— Bom. V Celju ostanemo gotovo nekaj tednov. Morda bo takrat vojne že konec?

Pred palačo deželne vlade je korakala straža. Njeni koraki po stražni deski so trhlo odmevali po prazni ulici. Zastave so leno plahutale, kakor bi se včasi po zraku zagnal ogromen netopir.

Na postaji je bila gneča. Vlak je bil poln vpoklicancev. Nekateri so peli, drugi s svojci stali ob vagonih in se tiho, šepetaje pogovarjali.

(Dalje prihodnjič.)

Dino Montanara:

PODZEMSKA ITALIJA

(Prevedel Mile Klopčič.)

Milano, septembra 19—

Fašisti vedo, zakaj se take novice širijo s tako hitrostjo od ust do ust, zakaj so delavci takoj informirani, če se pojavijo kje v državi borbe ali demonstracije. Tudi to vedo, da pojo povsod take pesmi, kakršne nam jih je pel G., in vedo tudi, da so gospodarska in politična gesla v raznih mestih ista.

Aretacija G-a je bil za nas težak udarec. G. je bil vodja agitacijskega in propagandnega dela v našem podjetju.

Po letu 1924, torej še pred razpustom vseh političnih organizacij, po umoru Matteottija so opustili staro organizacijsko formo in uvedli novo. Treba je bilo zmagati marsikatere težave; toda delavci so kmalu razumeli važnost te organizacije. Krajevne skupine se niso mogle sestajati, politično življenje se je zožilo. V podjetju se posamezniki niso poznali. Vsak je delal zase: propagiral, širil tisk, pridobival novih ljudi. Ta način dela je stavil v nevarnost samo posamezneke. Nikoli niso delavcev v podjetjih aretirali kar v množicah. Zdaj je vse drugače. V naši tovarni jih je bilo dvanajst. Njih vpliv je bil tem večji. Delavci jih ne poznajo in se ne trudijo, da bi jih spoznali, in to je dobro. Delavci prav dobro vedo, da bi s svojo radovednostjo samo opozorili špijone, ki jih imajo fašisti mnogo.

Tovarna je bila zmerom oskrbovana z literaturo. Nekega dne leži v eni od omaric za orodje kos zloženega papirja. Kdor to ve, ta lahko opazi, kako pristopi kdo od delavcev k omarici drugega delavca, stika nekaj po njej, se spet vrne na svoje mesto ter se nazadnje za izredno dolgo časa izgubi v stranišče. Ko se vrne, spet nekaj stika po omarici.

Na ta način berejo delavci mnoge časnike in letake, a včasi tudi kakšen šaljivi list. Če se dogodi kaj izrednega, izidejo letaki. Ti časniki in letaki so majhni, jedva v formatu pisemskega papirja, in papir je popolnoma tenak. "Papir je čisto okusen" — mi je nekega dne zaupal neki sodrug — "samo tiskarsko črnilo bi morali nekoliko naparfumirati." — Njega je nekoč presenetil pri omarici fašistični nadzornik, pa je moral časnik pogoltniti.

Kakor prihaja tisk tajno v podjetja, prav tako tajno se pojavljajo parole, gesla. Ko so dogradili domove in so delavce pozvali, naj najamejo v njih stanovanja, se je razširil kot blisk po vseh oddelkih glas: "Noben pošten delavec se ne bo uselil v fašistične domove!" — Nihče ne bi mogel reči, odkod je prišla ta parola. Slišali pa so jo vsi, celo fašisti. Za vsakega nefašističnega delavca je bilo to geslo zapoved; in ko je po shodu v podjetju, na katerem je neki zastopnik fašističnih sindikatov v velikem govoru hvalil Mussolinijevo delavnost, pozval delavce, naj se zapišejo za stanovanja, so stali vsi delavci odreveneli in nemi. Delavci so se sestajali v skupinah, po štirje ali pet, in so debatirali. G-ovo vedenje so delavci pogosto obsojali. Dolgo so debatirali o tem, kako daleč sme kdo iti, da izkoristi svojo popularnost in da seznani množice s svojimi posmehujočimi pesmimi. G-a so rotili, naj bo bolj previden in da naj ne upropasti vsega propagandnega dela. Toda v tovarni, ko so ga gledale smehljajoče oči tovarišev, je kaj hitro pozabljal vse dobre nasvete; njegov temperament ga je zmagoval, dokler ga nazadnje niso aretirali. To je bila velika izguba, a njegovo mesto je brž izpolnil drugi. Čudno, kakšne sile se skrivajo med delavci. To je ne samo edina organizacija, ki eksistira v državi poleg fašistov, marveč je tudi edini resni nasprotnik, ki ga imajo fašisti v državi. Tega se tudi zavedajo. Zato je zmerom polno špionov in provokaterjev, ki se trudijo, da jih iztaknejo in uničijo. Zmerom jim uspe, da se vrinejo v njih vrste in zmerom aretirajo in obsojajo posameznike. Niti teden ne mine, da ne izreče izredno rimsko sodišče kakšne hude obsodbe. Zmerom prihajajo novi ljudje, ker so padli stari v fašistične roke, toda delo se razvija dalje brez prestanka. Stalno rasto novi kadri za mladinsko in strokovno delo med delavci.

Milano, septembra 19—

Rad bi odšel odtod. Od G-ove aretacije mi gorijo tla pod nogami. Ščiti me sicer moja zunanjost, moji autentični delavski papirji, moj lombardijski dialekt, in prijatelji mi pomagajo, da se lahko do neke mere svobodno kretam. Sodrugi so umetniki v previdnosti, marsičesa so jih naučili. Špione špionirajo, zalezujejo in spretno odbijajo. Delo je vse bolj popolno.

Bergamo, oktobra 19—

Že 14 dni pešačim kot živahen krošnjar po lombardijski ravnini in ponujam kmetom blago. V Italiji so dosegli konkurzi in zapori plačevanja pravi svetovni rekord. Okrog 20,000 konkurzov letno, med njimi mnogi milijonski; in nad milijon protestiranih menic — to je v državi, kakršna je Italija, res težka stvar. Turinska Banca Agricola je mrtva, veliki zavod: Credito Italiano, Banca di Sconto, Banca di Roma se borijo v agoniji.

Obiskujem sejme milanske pokrajine, stopam v male kmečke koče in hiše zakupnikov, spoznavam tu življenje najsiromašnejših v državi. Kmetje se dandanes niti kruha ne morejo najesti do sitega. Raztrgani, slabokrvni in neizhranjeni hodijo brez volje in moči na delo. Slabo obdelana polja so posledica tega položaja. Sestradani od lastnikov zemlje, odirani od države, ponižani od fašističnih zakonov do tlačanov kakor v srednjem veku; so ti molčeči in neokorni ljudje polni pritajene in nejasne mržnje, ki je pripravljena vsak čas eksplodirati. Zmerom pogosteje prihaja do krvavih sporov med gosposko in ljudstvom. Ko zadušijo s krvjo punt na enem mestu se na drugem mestu vnema že drugi. A iz vsakega boja prihajajo italijanski kmetje z okrepitvijo in jasnejšo voljo. V pokrajini Brianza, v vsej ravnini Poa, v Benečiji, Toscani, Umbriji in Pulju — povsod se ponavljajo isti upori kakor v Calabriji, Siciliji in Sardiniji.

Turino, oktobra 19—

Potujem skozi Turin, pa se mešam med mnoge brezposelne delavce, ki jim je kriza v Italiji vzela kruh. Iščem dela, eden od mnogih sem v množici brezposelnih, ki se vlačijo od podjetja do podjetja, od vrat do vrat, povsod odbiti, lačni, ponižani in polni sovraštva.

Turinsko delavstvo se je borilo s fašizmom najdalj in najodporneje a mnogi od njih še danes plačujejo to z okrutnimi kaznimi v temnicah. Mnogo krvi je teklo po turinških cestah. Zdaj hodijo po teh ulicah delavci, sestradani in izpiti v dolgih demonstracijskih sprevodih. Pripravljeni za boj iščejo dela in kruha. Milica je brez moči. Noče vreči iskre v smodnik. Kavarne zapirajo, spuščajo železne roloje, meščani beže v hiše — tako se vse umika sprevodu. Srednji sloj simpatizira z delavci, ker sovraži fašizem.

Včeraj sem prejel iz Rima sporočilo, naj čim prej odpotujem. Zdi se mi, da so v Portolongonu prehitro dobili nov obisk in je policija opozorjena. Še danes odpotujem v Milan, da dobim od X-a listine, jutri bom v Chiassu—in če bo sreča zdrave imela, tudi čez mejo.

Chiasso, oktobra 19—

Moja vožnja iz Milana ni bil baš najenostavnejši del mojega potovanja. Od X-a sem zvedel, da je policija zadnje dni nenavadno živo zaposlena. V moji prejšnji fabriki so razne sodruge aretirali, mogoče so odkrili sled za menoj. V Chiassu je poostrena kontrola, vlake preiskujejo. V skrbeh me gleda dobri X., kakor da bi hotel reči: "Kaj se boš izmazal skozi?" — Niti malo mi ne diši, da bi me zdaj ravno pred ciljem zalotili. Pri X-u ne morem ostati; ves dan se bom moral klatiti po cerkvah in trgovinah kot nesumljiv malomeščan, med ljudmi, ki govorijo vsi prav tako, se vedejo, gledajo in gredo kakor on. Zvečer se bom sestal z X-om za železniško progo. Dotlej bo zvedel še kaj več in pogruntal, kaj naj napraviva. Nekam čudno mi je pri duši.

Vesel sem, da bo skoro noč in da bom srečal debelega X-a na železniškem nasipu. Nekdo od aretirancev zadnjih dni, ki je bil spet izpuščen, mu je povedal, da so ga na kvesturi vprašali za mene, za moje pravo ime, ki ga on ni poznal. X. mu ni pojasnil ničesar, pač pa je storil vse za moje varnost.

Po temnem nasipu me vodi do kurilnice milanske postaje. Tam sva se sestala s človekom, oblečenim v obleki strojevodje. Potem, kako mi je stisnil roko, spoznam sodruga. To je P. T., bivši socialist, ki vozi brzi vlak Milano-Berlin! V silno primitivni toaleti (stranišče in umivalnica) železniških delavcev zamenjam svojo obleko za črne, mastne krpe ter se s P. T.-om, ki se ljubeznivo pozdravlja s črnosrajčnikom, ki je na straži, vzpnem kot kurjač na lokomotivo. Nekoliko žvižgov. Strojevodja zapelje lokomotivo pred vlak. Nekaj potnikov vstopi, in potem odrinemo. Vroče je v ozkem prostoru lokomotive in mečem premog pod kotel, da mi znoj kar lije po obrazu. Kadar se sklonim, vidim svetlo zvezdnato noč južne jeseni. Razcvetela pokrajina leži v tišini, in v bežeči luči našega vlaka vidim nihanje vinske trte med oljkami, ki obrobljajo polja in se vlečejo po cele kilometre, kakor da bi si drevesa podajala roke. Strojevodja se zabavlja in daje duška svoji radosti z žvižgom lokomotive v noč. V Comu kratek postanek. Milica in karabinjerji pozdravljajo na vseh majhnih postajah, mimo katerih smo vozili, s klasičnim pozdravom. V Chiassu je strog pre[...]

Revizija je končana, vrata [...] gonov loputajo, žvižg. Hr[...] se premakne vlak. Vozim[...] proti Švici.

Zapela sva, da se je razle[...] preko švicarskih planin iz [...] razžarjene lokomotive, nas[...] z oljem in paro. Čeprav so m[...] oči solzne in jezik zavezan, [...] bo ta pesem pozdrav itali[...]skim delavcem in kmetom.

"Vstanite, sužnji iz prokleto[...]
osvete naše čas je tu . . ."

(Konec.)

—Federated Pictures.

Lewis Gibson in njegova žena, ki vozita svoje otroke od [...] tona, O., do New Yorka potujoča peš za delom. Gibson je i[...] leti brez zaslužka.

MNOGI NE VEDO . . .

. . . da ima ta čas najvišjo [...] klado angleški nedeljnik "[...] of the World" s 3 milijoni i[...]dov. "Petit Parisiens" ima [...] klado 2.5 milijonov, "Daily [...] 2 milijona.

*

. . . da se po ugotovitvah [...] kega nemškega statistika [...] vi komaj desetina rokopisov [...] jih prejmejo listi.

IŠČE SE ŽENSKO

za gospodinjo, v starosti [...] 45 let in brez otrok. Dva v [...] žini v prijaznem kraju v M[...]ganu. Plača po dogovoru. [...]šite na naslov: "Gospod[...] 2657 So. Lawndale Ave., C[...]go, Ill. (Adv.)

Slovenska Narodna Podporna Jedn[...]

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1[...] v državi Illinois

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell [...]

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODSEK:

VINCENT CAINKAR, predsednik....2657 S. Lawndale Ave., Chicago
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago
BLAS NOVAK, tajnik bol. oddelka....2657 S. Lawndale Ave., Chicago
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago
FILIP GODINA, upravitelj glasila....2657 S. Lawndale Ave., Chicago
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago

ODBORNIKI:

ANDREW VIDRICH, prvi podpredsednik, 669 Russell Ave., Johnstown,
DONALD J. LOTRICH, drugi podpreds., 1937 S. Trumbull Ave., Chicago
JOHN J. ZAVERTNIK, gl. zdravnik.....3724 W. 26th St., Chicago

GOSPODARSKI ODSEK:

FRANK ALESH, predsednik.....2124 S. Crawford Ave., Chicago
JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills
JOSEPH SISKOVICH.....16118 Huntmere Ave., Cleveland,

POROTNI ODSEK:

JOHN GORŠEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield
ANTON ŠULAR.....Box 27, Arma,
JOHN TRČELJ.....Box 257, Strabane,
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill,
FRANCES ZAKOVŠEK.....1016 Adams St., No. Chicago

OKROŽNI ZASTOPNIKI

GEORGE SMREKAR, prvo okrožje.....127 Main Ave., W. Aliquippa,
JOHN LOKAR JR., drugo okrožje.....1198 E. 170th St., Cleveland,
FRANK KLUN, tretje okrožje.....Box 658, Chisholm,
JOSEPH BRATKOVICH, četrto okrožje.....R. R. 5, Pittsburg,
FRANK KLOPČIČ, peto okrožje.....Star Rt. 4, Box 31, Cle Elum,

NADZORNI ODSEK:

FRANK ZAITZ, predsednik.....3639 W. 26th St., Chicago,
HRAST ALBERT.....Box 861, Las Vegas, New
FRED MALGAI.....25 Central Park, Pueblo,

POZOR!—Korespondenco z glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se naslovi na predsednika.
VSE DENARNE pošiljatve in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odseka in jednote, naj se pošiljajo na gl. tajništvo.
Vse zadeve, tičoče se bolniške podpore, naj se pošiljajo na bol. tajništvo.
Vse zadeve v zvezi z blagajniškimi posli, naj se pošiljajo na blagajništvo.
VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Frank [...] predsedniku nadzornega odbora.
VSI PRIZIVI na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na John Gorška, predsednika [...] nega odseka.
VSI DOPISI in drugi spisi, namenjeni, uglasi, naročnina in spisi ves, kar je v [illegible] z glasilom jednote, naj se pošilja na "PROSVETO," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago.
NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Communications for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money and business concerning lodges and members other than benefit should be addressed to the secretary's office.
Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary.
Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be addressed with him.
Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to F. Zaitz, chairman of the Board of Supervisors.
Charges, complaints and appeals should be addressed to John Goršek, chairman, [...] Committee.